

KONKURRENSVERKET	
2016-02-05	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Pemasund AB, 556597-3442
Terminalgatan 9
232 61 Arlov

Ombud: Advokat Andreas Lindström och jur. kand. Daniel Sjöholm
Foyen Advokatfirma AB
Södergatan 28
211 34 Malmö

MOTPARTER

1. Treklövern Bostads AB, 556099-8584
Box 183
264 22 Klippan

Ombud: Advokat Henrik Willquist och jur. kand. Linnea Lindström
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1214
251 12 Helsingborg

2. Byggnads AB Gösta Bengtsson
Fabriksvägen 2
286 95 Eket

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse gjorts på så sätt att en ny utvärdering genomförs i vilken anbudet från Byggnads AB Gösta Bengtsson inte ska beaktas.

BAKGRUND

Treklövern Bostads AB (Treklövern) genomför en upphandling avseende nybyggnad av parhus på Linnégatan i Klippan. Upphandlingen genomförs enligt reglerna om förenklat förfarande i LOU. Av tilldelningsbeslut daterat den 15 oktober 20105 framgår att Byggnads AB Gösta Bengtsson (Gösta Bengtsson) tilldelats kontraktet.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Pemasund AB (Pemasund) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att Gösta Bengtssons anbud inte ska beaktas. Pemasund anför bl.a. följande.

Det i målet aktuella förfrågningsunderlaget innehåller ett antal skall-krav i den tekniska beskrivningen. Ett sådant krav är att yttertak ska läggas med betongpannor, vilket framgår av *punkterna 1.2.2, 1.9.1, 1.10.1 och 1.11.1*. Detta skall-krav uppfylldes inte i anbudet från C4 Hus AB varför bolagets anbud förkastades. Det framgår även uttryckligen av tilldelningsbeslutet att den tekniska beskrivningen innehåller skall-krav vilka inte tillåter alternativa utföranden.

I bilaga till Gösta Bengtssons anbud, *"Byggbeskrivning 2015-08-26 - Byggbeskrivning Miljöhus fastighet/lägenhetsförråd"*, anges att yttertaket ska utföras i papp vilket står i strid med skall-kraven i den tekniska beskrivningen. Därutöver innehåller anbudet från Gösta Bengtsson ytterligare fyra uppenbara avvikelser från uppställda skall-krav. Dessa avvikelser är följande.

- Kravet om en sekundär kulvert med maximal värmeförlust om 7 w/m. Gösta Bengtssons anbud innebär en värmeförlust om 11 w/m. Skall-kravet framgår av *punkten 1.12.1* i den tekniska beskrivningen.
- Kravet på att värmeregleringen ska styras av termostat. Gösta Bengtssons anbud innebär en värmereglering med utegivare och en inställd värmekurva. Skall-kravet framgår av *punkten 1.12.1* i den tekniska beskrivningen.
- Kravet om maximal energiförbrukning om 55 kW/m². Gösta Bengtssons anbud innebär en maximal energiförbrukning om 90 kW/m². Skall-kravet framgår av *punkten 1.13.1* i den tekniska beskrivningen.
- Kravet om att det ska planteras åtminstone 28 fruktträd och en bokallé. Gösta Bengtssons anbud innehåller enbart 14 stycken fruktträd och inte någon bokallé varför Gösta Bengtssons anbud även i detta avseende avviker från förfrågningsunderlagets skall-krav. Skall-kravet framgår av *punkten 1.14.5.2* i den tekniska beskrivningen.

Dessa avvikelser från skall-kraven framgår av Gösta Bengtssons anbud under rubriken, *Avsteg från Teknisk beskrivning*. Trots att Gösta Bengtssons anbud inte uppfyllde de i upphandlingen uppställda skall-kraven utvärderades anbudet och placerades såsom det vinnande anbudet. Pemasunds anbud placerade sig som nummer två vid utvärderingen.

Treklövern har agerat i strid med LOU och de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna på ett sådant sätt att skäl för ingripande mot upphandlingen föreligger. Då bristerna är hänförliga till Treklöverns fördelaktiga behandling av Gösta Bengtssons anbud är det Pemasunds uppfattning att en rättelse i enlighet med Pemasunds yrkande utgör en tillräcklig åtgärd för att undanröja bristerna i upphandlingen.

Pemasund har lidit skada till följd av att Treklövern handlat i strid med principerna om likabehandling och transparens. Detta har skett genom att anta Gösta Bengtssons anbud såsom vinnare i upphandlingen trots att Gösta Bengtssons anbud inte uppfyllde de i förfrågningsunderlaget uppställda skall-kraven. Mot bakgrund av att Pemasunds anbud placerat sig på en andraplats hade Pemasunds anbud vunnit upphandlingen om Gösta Bengtssons anbud rätteligen hade förkastats.

Treklövern bestrider bifall till Pemasunds ansökan om överprövning och anför bl.a. följande.

Pemasund har lokaliserat fem påstådda avvikelser i Gösta Bengtssons anbud. Anmärkas ska att det är fråga om en entreprenad om drygt 20 000 000 kr.

Påstådd avvikelse nummer 1

Treklövern har noterat att Gösta Bengtsson har offererat yttertak av papp på små och enkla byggnader (med trästomme och träpanel) som carport och förråd. Det är också korrekt att Treklövern uteslöt C4 Hus AB (C4 Hus) pga. att bolaget offererat yttertak av papp. Skillnaden är emellertid väsensskild. C4 Hus har offererat papptak på samtliga byggnaders tak, dvs. även de stora bostadshusen. Papptak medför regelmässigt högre underhållskostnader jämfört med betongpannor. Att ha fastighetsbestånd med yttertak av papp kommer således medföra en betydande ökning av underhållskostnaderna. Därför uteslöts C4 Hus. Beträffande anbudet från Gösta Bengtsson gör däremot Treklövern bedömningen att den ökade kostnaden rent marginellt saknar betydelse. Det vore således oproportionerligt att utesluta Gösta Bengtssons anbud med hänvisning till denna avvikelse.

Påstådd avvikelse nummer 2

Det är korrekt att det i förfrågningsunderlaget har angetts att värmeförlusten hos kulvertledningen som förser husen med värme och varmvatten får vara högst 7 w/m. Gösta Bengtsson har angett att värmeförlusten är högst 11 w/m. Det är fråga om totalt 114 meter kulvert. Om man antar att drift pågår alla dagar, året runt, medför differensen mellan 7 w/m och 11 w/m en ökad kostnad om cirka 4 000 kr per år. Detta ska jämföras med den totala driftkostnaden i aktuellt avseende som överstiger 200 000 kr per år. Det är m.a.o. fråga om en potentiell ökning om knappt två procent. Treklövern gör bedömningen att det är oproportionerligt att utesluta Gösta Bengtsson till följd av denna avvikelse.

Påstådd avvikelse nummer 3

Av förfrågningsunderlaget framgår att det ska finnas termostater men Gösta Bengtsson har föreslagit en lösning innebärande att hela lägenheten regleras genom en inställning. Anledningen till att Gösta Bengtsson valt denna modell är att den är bättre för det aktuella boendet; termostater fungerar sämre när det är fråga om golvvärme i betongplatta. Kostnaden för att installera termostater uppgår till 25 000 kr vilket ska jämföras med entreprenadsumman överstigande 20 000 000 kr. Avvikelsen är helt marginell och det vore oproportionerligt att utesluta Gösta Bengtsson med hänvisning till den avvikelsen.

Påstådd avvikelse nummer 4

Det är korrekt att Gösta Bengtsson i sitt anbud uppgett att energiförbrukningen är maximalt 90 kWh/m². Bakgrunden var att Gösta Bengtsson gjorde beräkningen på parhus, vilket har en högre energiförbrukning än radhus. Treklövern ansåg att uppgiften om att energiförbrukningen var maximalt 90

kWh/m² behövde förtydligas och tog därför kontakt med Gösta Bengtsson som förtydligade att energiförbrukningen blir 57 kWh/m².

Senare har upphandlingen justerats så att den avser 17 radhuslägenheter och inte 14 parhuslägenheter. Justeringen har gjorts pga. för hög produktionskostnad i första alternativet (27 900 kr/m² mot 26 100 kr/m² i andra alternativet). Det innebär att lösningen som Gösta Bengtsson offererat med råge uppfyller kravet på 55 kWh/m² eftersom 57 kWh/m² avseende parhus är betydligt lägre om lösningen gäller radhus. Det saknas helt anledning att utesluta Gösta Bengtsson på denna grund då det inte föreligger någon avvikelse överhuvudtaget.

Påstådd avvikelse nummer 5

Förfrågningsunderlaget anger att det på varje tomt ska planteras fruktträd. Gösta Bengtsson har redovisat en skiss med sammanlagt 14 träd och någon allé är inte tydligt utsatt. Emellertid är detta att se som rena bagatellfel då kostnaden inte ens når upp till 10 000 kr. Det saknas anledning att utesluta Gösta Bengtssons anbud till följd av denna avvikelse.

Sammantaget har Treklövern valt att inte förkasta Gösta Bengtssons anbud eftersom det vore oproportionerligt. Avvikelserna är marginella i förhållande till kontraktsvärdet. Treklövern har inte särskilt gynnat Gösta Bengtsson utan även valt att acceptera Pemasunds avvikelser från förfrågningsunderlaget, bl.a. saknar Pemasund en illustrationsplan enligt punkten 1.12.5.2. C4 Hus anbud har däremot förkastats då det rymmer allvarliga avvikelser som inte kan accepteras. Slutligen ska antecknas att Treklövern står inför en utmanande bostadssituation i och med den senaste tidens flyktingströmmar. Treklövern har valt att ha överseende med några mindre avvikelser uppgående till några tiotusen kronor eftersom bolaget anser det oproportionerligt att förkasta anbudet.

Pemasund gemäler bl.a. följande. Pemasund delar inte Treklövers be-
dömning om att det skulle vara acceptabelt att frångå obligatoriska krav för
att detta skulle vara mindre eller onödigt. De undantagsfall som existerar
kring tillåtna avvikelser från uppställda obligatoriska krav ska tolkas restrikt-
tivt och är enbart tillämpliga då anbudsgivaren som avvikit inte har erhållit
någon konkurrensfördel gentemot andra anbudsgivare.

Avvikelse nummer 1 - Betongpannor

Treklövern anger att avvikelsen i C4 Hus anbud innebär en ökad under-
hållskostnad då C4 Hus har offererat papptak på samtliga byggnader. Gösta
Bengtsson har offererat papptak, i strid med skall-kraven, på miljöhuset,
carportarna, förråden och teknikbyggnaden. Som det får förstås gör Treklö-
vern gällande att papptak på miljöhus, carportarna, förråden och teknik-
byggnaden skulle ha ett mindre underhållsbehov än papptak på annan bygg-
nad. Pemasund efterfrågar ett klagörande från Treklövern hur underhålls-
behovet på de olika byggnadernas tak kan vara olika när exempelvis neder-
börden kommer uppgå till samma nivå på byggnaderna.

Vidare ska det klargöras att Gösta Bengtsson har offererat papptak på över
30 procent av all takyta som ska uppföras vilket måste ses som en betydande
del av takytan. Beräkningen är gjord enligt följande. Takytan för bostadshu-
sen i Gösta Bengtssons anbud uppgår till 1 493 m². Takytan för carportar
och förråden uppgår till 564 m². Takytan för miljöhuset uppgår till 40 m².
Takytan för teknikbyggnaden uppgår till 36 m². Detta innebär att den totala
takytan som Gösta Bengtsson offererat med papptak är 640 m².

Då, enligt Treklövers egen utsaga, papptak medför regelmässigt högre un-
derhållskostnader jämfört med betongpannor, borde även Gösta Bengtssons
avvikelse på över 30 procent av takytan innebära en betydligt högre under-

hållskostnad. Gösta Bengtssons anbud skulle således förkastats på samma grund som anbudet från C4 Hus.

Därutöver ska Gösta Bengtssons anbud förkastas redan på den grunden att anbudet innehåller avvikelser från ett tydligt uppställt skall-krav. Treklövers acceptering av denna avvikelse kan inte uppfattas på annat sätt än ett agerande i direkt strid med förfrågningsunderlaget och likabehandlingsprincipen.

Avvikelse nummer 2 - Värmeförlust i kulvert

Pemasund delar inte Treklövers uppfattning avseende differensen av driftskostnaden. Vidare ska klargöras att det handlar om en väsentlig avvikelse från ett tydligt uppställt skall-krav. Värmeförlusten i kulverten som Gösta Bengtsson offererat avviker med ungefär 36 procent från skall-kravet då det handlar om en skillnad på 4 W/m. Gösta Bengtssons anbud ska förkastas enbart på den grunden att anbudet även i detta avseende innehåller avvikelser från ett tydligt uppställt skall-krav. Treklövers acceptering av denna avvikelse kan inte uppfattas på annat sätt än ett agerande i direkt strid med förfrågningsunderlaget och likabehandlingsprincipen.

Avvikelse nummer 3 - Termostater

Pemasund bestrider att utegivare skulle vara en bättre lösning än innegivare i form av termostater. Denna fråga har behandlats i branschtidningen Energi & Miljö, där flera experter uttalar sig om skillnaderna mellan utegivare och innegivare. I korthet konstateras att utegivare är en sämre lösning än innegivare och kräver mer driftkostnader. Vidare ska det noteras att Gösta Bengtssons anbud avviker på ett sådant sätt att hela syftet som finns med att ha termostater i varje rum bortfaller då Gösta Bengtssons lösning inte medger en möjlighet att justera temperaturen i varje enskilt rum.

Avvikelse nummer 4 - Energiförbrukning

Pemasund gör alltjämt gällande att det föreligger en väsentlig avvikelse i Gösta Bengtssons anbud avseende energiförbrukningen. Först ska det klargöras att förtydligandet från Gösta Bengtsson inkommit efter anbudstidens utgång. Denna tidpunkt har aldrig ändrats av Treklövern varför en komplettering enbart får ske efter en särskild begäran från Treklövern. Det har emellertid aldrig förekommit någon särskild begäran om en komplettering avseende energiförbrukningen. Gösta Bengtssons angivna energiförbrukning ska således bedömas vara densamma som den energiförbrukning som ursprungligen angetts i anbudet, dvs. $< 90 \text{ kW/m}^2$. Skall-kravet avseende energiförbrukningen kräver att husen ska ha en maximal energiförbrukning om 55 kW/m^2 vilket innebär att Gösta Bengtssons anbud avsevärt avviker från det aktuella skall-kravet i detta avseende. Treklövern har sålunda tillåtit Gösta Bengtsson att komplettera sitt anbud i strid med förfrågningsunderlaget och likabehandlingsprincipen.

Gösta Bengtsson har i sin otillåtna komplettering meddelat följande.

"Angående energiförbrukningen. När vi bygger parhus blir energiförbrukningen runt 57-58 kWh/m²/år [...] Totalt för hela området om tre radhus och ett parhus blir genomsnittlig energiberäkning under 55 kWh/m²/år."

Detta innebär att även om förvaltningsrätten skulle finna att kompletteringen från Gösta Bengtsson skett i enlighet med förfrågningsunderlaget och LOU har Gösta Bengtssons anbud ändå avvikit från skall-kravet avseende energiförbrukning. Skall-kravet anger att energiförbrukningen ska vara under 55 kW/m^2 och inte att den genomsnittliga energiförbrukningen ska understiga ovannämnda nivå.

Avslutande kommentarer

De fördelar som Gösta Bengtsson har erhållit genom Treklöverns gynnsamma behandling har inneburit att Gösta Bengtsson har kunnat inge ett lägre anbudspris, och vunnit den aktuella upphandlingen, enbart pga. avvikelserna. Fördelen som Gösta Bengtsson erhållit genom avvikelserna har varit avgörande för utfallet av den aktuella upphandlingen. Treklöverns argumentation om att avvikelserna inte har inneburit någon skillnad i utfallet av den aktuella upphandlingen är direkt felaktig. Hade Pemasund erhållit samma möjligheter att frångå förfrågningsunderlagets uppställda skall-krav hade Pemasunds anbud varit betydligt lägre i pris än Gösta Bengtssons anbud.

Treklövern påstår även felaktigt att Pemasunds anbud skulle avvika från förfrågningsunderlaget. Avvikelsen i Pemasunds anbud skulle ligga i det faktum att Pemasund inte har ingett en illustrationsplan. Något sådant krav framgår inte av förfrågningsunderlaget. Kravet på att redovisa (inte inge) en illustrationsplan föreligger alltså enbart om anbudsgivaren väljer en alternativ tomtdisposition. Av Pemasunds anbud framgår det att bolaget inte valt en alternativ tomtdisposition.

Gösta Bengtsson bestrider Pemasunds ansökan om överprövning av upphandlingen och anför bl.a. följande.

Påstådd avvikelse nummer 1 - Betongtakpannor

Bolagets avsikt har hela tiden varit att bygga alla sidobyggnader med betongtakpannor, vilket framgår med stor tydlighet av de ritningar som bifogats anbudet. Dessvärre har detta inte skrivits in i byggbeskrivning. Istället har man skrivit att "Miljöhus fastighet/lägenhets förråd" ska utföras med tak av papp. Bolaget har däremot inte skrivit in att carportarna ska utföras med

papptak. När det gäller den av Pemasund gjorda uträkningen är denna direkt felaktig. Takyterna på bostadshusen uppgår till 1 533 m². Takyterna för carportarna uppgår till 324 m². Lägenhetsförrådets takytor uppgår till 151 m². Miljöhus och teknikrummets takytor uppgår till 72 m². Den totala ytan som de skrivit att de ska lägga papptak på uppgår till 233 m² och den totala takytan uppgår till 1 857 m². Detta innebär att det som mest kan bli tal om 10,7 procent av takytan som beläggs med papp.

Påstådd avvikelse nummer 2 – Värmeförlust i kulvert

Den kulvert som bolagets entreprenör använder är en högkvalitetskulvert med två media-rör i dimensioner mellan 20 och 32 mm pex-slang i en vattentät mantlad kulvert, isolerad med polyuretan. Skarvarna skummas och förseglas så att kulverten blir tät för inträngande vatten. Bolaget har använt sig av denna kulvert vid ett flertal projekt med mycket bra resultat. Värmeförlusterna för dessa dimensioner ligger mellan 7,24 och 9,64 W/m. Den angivna värmeförlusten på 11 W/m är för en kulvert med två medie-rör, dvs. maximalt 5,5 W/m per rör. Detta angavs i anbudet då bolaget inte hade gjort någon dimensionering. Bolaget tror att ett snitt på värmeförlusten blir mellan 8 - 9 W/m per tvårörskulvert eller 4 - 4,5 W/m per media-rör.

Den kulvert som angavs som exempel i förfrågningsunderlaget, Elgocell, är en kulvert som byggs på plats med en underdel och en överdel av EPS, cellplast. Mellan dessa läggs pex-slangarna. Eftersom denna kulvert byggs på plats, ställs väldigt stora krav på att utförandet blir korrekt. I de beräkningar som finns på Elgocells hemsida framgår inte med säkerhet att dessa klarar sig under 7 W/m. Elgocells kulvert är inte tät mot vatten. När vattnet kommer in stiger förlusterna fort över 10 W/m. Vatteninträngning kan även göra att metallkopplingar mellan pex-slangarna kan börja ärga och därmed förkorta livslängden rejält. Bolaget har varit i kontakt med en fjärrvärmeleverantör som har ett Elgosystem på ett villaområde. De avråder starkt andra

kunder från att använda sig av detta. Bolaget är övertygat om att dess kulvert är ett mycket bättre val, då det blir mindre värmeförlust, problemfri drift och kulverten har en lång livslängd.

Påstådd avvikelse nummer 3 - Termostater

I varje lägenhet monteras en värme- och varmvattencentral, där värmen shuntas till rätt temperatur och varmvattnet växlas till färskt varmvatten. En rumspanel med innegivare (termostat) placeras centralt och även en utegivare tillhör varje lägenhet, för bästa komfort. Vill man ha lägre temperatur i något rum kan det enkelt ställas in. Bolagets erfarenhet är att när det gäller lägenheter av nu aktuell storlek är den bästa lösningen att använda sig av golvvärme. Termostater i varje rum störs lätt av värmen från intilliggande rum.

Påstådd avvikelse nummer 4 - Energiförbrukning

Bolaget har aldrig nämnt några förbrukningssiffror, däremot påstår bolaget att 55 är mindre än 90. När anbudet lämnades in hade inte någon energiberäkning gjorts. Bolaget har nu gjort en preliminär energiberäkning som visar att bolaget understiger 55 kWh/m² i båda alternativen.

Påstådd avvikelse nummer 5 – Plantering av träd

I förfrågningsunderlaget är angivet ett antal träd och häckar. Man har däremot inte angett storleken på dessa träd och häckplantor i förfrågningsunderlaget. Om bolaget väljer att plantera en storlek mindre än man först hade tänkt så kommer det räcka till alla efterfrågade träd och häckar utan någon extra kostnad.

Sammanfattningsvis anser bolaget att avvikelserna är av väldigt ringa art och att det inte finns någon anledning att förkasta bolagets anbud.

Treklövern tillägger bl.a. följande.

Beträffande påstådda avvikelser nummer 4 och 5 anser Treklövern att dessa inte är några avvikelser alls. Beträffande avvikelse nummer 1 noterar Treklövern att Gösta Bengtssons anbud innebär att cirka tio procent av takläggningen kommer att bestå av papp. Avvikelserna nummer 2 och 3 summeras ihop till ett belopp understigande 30 000 kr vilket är bagatellartat i sammanhanget med entreprenadsummor överstigande 20 000 000 kr och med en prisskillnad på 1 200 000 kr.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

En upphandlande myndighet ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 4 och 6 §§ LOU framgår att förvaltningsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Av 15 kap. 12 § LOU framgår att en upphandlande myndighet får tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet.

Myndigheten får begära att en ansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Förvaltningsrättens bedömning

Pemasund har gjort gällande att Gösta Bengtssons anbud rätteligen skulle ha förkastats då bolagets anbud innehåller flera avvikelser från uppställda krav i förfrågningsunderlaget. Treklövern och Gösta Bengtsson å sin sida anser att Gösta Bengtssons anbud inte innehåller några avvikelser när det gäller kravet på att energiförbrukningen ska understiga 55 kW/m² samt kravet på plantering av träd. I övrigt anser Treklövern och Gösta Bengtsson att det rör sig om mindre avvikelser och att det därför skulle vara oproportionerligt att utesluta bolagets anbud.

En av huvudprinciperna i LOU är att anbud som inte uppfyller obligatoriska krav i förfrågningsunderlaget inte ska beaktas vid utvärderingen. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska kunna pröva anbudet.

I förfrågningsunderlaget, *punkten 1.2.2* i den tekniska beskrivningen anges att Treklövern ställer krav på betongtakpannor. I *punkterna 1.9.1, 1.10.1 och 1.11.1* anges att förråd, carport och miljöhus utföres med betongtakpannor.

I *punkten 1.12.1.1* anges följande.

Fjärrvärme med undercentral för anslutning mot Krafringens fjärrvärmenät. Sekundär kulvert (Typ Elgocell eller likvärdig. Förlust max 7 w/m) för värme, varmvatten och vvc till respektive lägenhet. I badrum placeras fördelare i typ garderobsskåp. Uppvärmning skall ske med golvvärme och termostatsstyrning av varje rum (hall, kök och vardagsrum kan vara en slinga). Värme, varm- och kallvatten skall kunna debiteras hyresgäst. MID godkända mätare förberedd för Mbus monteras i varje lägenhet.

I punkten 1.13.1 anges att energiförbrukning ska vara högst 55 kW/m².

I punkten 1.14.5.2 anges följande:

I tomtgränser planteras bokhäckar. På varje tomt planteras två fruktträd (äpple, plummon eller körsbär). På infarten från Linnégatan planteras allé av blodbok. På allmänna ytor planteras solitärer i avvägd omfattning. Redovisas tillsammans med anbud på illustrationsplan, se AFB. 31 pkt 2.

I sitt anbud har Gösta Bengtsson, under rubriken *Avsteg från Teknisk beskrivning*, angett följande.

- Punkt 1.12.1.1 Sekundär kulvert värmeförlust max 11 w/m och värmeregleringen styrs av utegivare och inställd värmekurva inga termostater ingår.
- Punkt 1.13.1 Energiförbrukning <90 kW/m²
- Punkt 1.14.5.2 Totalt planteras 14 st träd på hela området. Lekplatsen minskas ner i storlek. Gc-vägen i söder görs 2 m bred. Häckar planteras runt tomter till lägenheter i övrigt inga häckar. Endast en plattbelagd uteplats per hus ingår, på hus 1 – 3 utgår plattytorna på entrésidan.

I den till anbudet bifogade byggbeskrivningen har Gösta Bengtsson vidare angett att yttertak avseende miljöhus och förråd kommer att utföras i papp.

Det är i målet ostridigt att anbudet från Gösta Bengtsson innehåller avvikelser vad gäller krav på betongtakpannor, sekundär kulvert med värmeförlust om maximalt 7 w/m samt termostat. Enligt förvaltningsrättens bedömning står det, mot bakgrund av vad som framkommit i målet, klart att Gösta Bengtsson inte uppfyller de ovan nämnda obligatoriska kraven. Förvaltningsrätten anser inte heller att de aktuella kraven är oproportionerliga och

att det således inte är oproportionerligt att utesluta anbud som inte uppfyller dessa krav.

Pemasund har vidare gjort gällande att anbudet från Gösta Bengtsson inte heller uppfyller kravet på energiförbrukning om maximalt 55 kW/m² samt kravet på antal fruktträd och bokallé. Pemasund anser dessutom att det förtydligande som inkommit från Gösta Bengtsson avseende energiförbrukning är att se som en otillåten komplettering.

Förvaltningsrätten kan konstatera att Gösta Bengtsson i sitt anbud har angett att energiförbrukningen uppgår till maximalt 90 kW/m². Så som kravet är formulerat i punkten 1.13.1 i den tekniska beskrivningen ska energiförbrukningen uppgå till maximalt 50 kW/m². Gösta Bengtssons anbud uppfyllde därmed inte det aktuella kravet. Gösta Bengtsson har därefter fått möjlighet att förtydliga denna uppgift och har då angett att energiförbrukningen kommer att uppgå till 57 kW/m². Enligt förvaltningsrättens mening får ett anbud bara förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning och då det endast är fråga om att redan lämnade uppgifter konkretiseras. Att tillåta en anbudsgivare att komplettera sitt anbud, innebärande att ett icke uppfyllt obligatoriskt krav uppfylls, är enligt förvaltningsrättens mening att betrakta som en otillåten komplettering. Det förtydligande som Gösta Bengtsson har lämnat utgör enligt förvaltningsrättens bedömning således en sådan otillåten komplettering som står i strid med bestämmelserna i LOU.

När det gäller kravet i punkten 1.14.5.2 på plantering anges det bl.a. att det på varje tomt ska planteras två fruktträd. Det ska vidare planteras en allé av blodbok och på allmänna ytor ska det planteras solitärer i avvägd omfattning. I Gösta Bengtssons anbud anges inte att det ska planteras en allé. Gösta Bengtssons anbud uppfyller därmed inte heller detta krav.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att Treklövern, genom att anta Gösta Bengtssons anbud trots att detta inte uppfyllde ställda krav, har agerat i strid med LOU. Pemasund, vars anbud har placerat sig på andra plats, har lidit skada till följd härav. Upphandlingen ska därför rättas på så sätt att en ny utvärdering ska göras, i vilken Gösta Bengtssons anbud inte ska beaktas. Pemasunds ansökan ska således bifallas i enlighet med detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Håkan Wirén

Målet har föredragits av Marita Ekdahl.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.